

PABLO PICASSO

«Ο Μεγάλος Φάνος»,
μενταγιόν, 1973

Χρυσός

20ά από 20 αντίτυπα.

Ο Ισπανός ζωγράφος συχνά
σχεδίαζε κοσμήματα για τις
γυναίκες της ζωής του...

Η θρυλική συλλογή της Ντιάν Βενέ με κοσμήματα σχεδιασμένα από κορυφαιούς καλλιτέχνες, έρχεται στο Μουσείο Μπενάκη.

THE SELANAS BRONTH

Πικάσο στο λαιμό

LOUISE BOURGEOIS
 «Χρυσή αράχνη», Κορυφίτσα, 1996
 Χρυσός
 4ο από 6 αντίτυπα

ROY LICHTENSTEIN
 «Μοντέρνο κεφάλι», Κορυφίτσα, 1968
 Σμάλτο, μέταλλο

Η

βέρα είναι ένα κόσμημα που μπορεί να αλλάξει για πάντα τη ζωή μιας γυναίκας. Οπως συνέβη στην περίπτωση της Γαλλίδας Ντιάν Βενέ, η οποία αποφάσισε να μοιραστεί το υπόλοιπο του βίου της με τον καταξιωμένο Γάλλο γλύπτη Μπερνάρ Βενέ. Πριν από 27 χρόνια, εκείνος πέρασε ένα λεπτό ασπμένιο σύρμα γύρω από το δάχτυλό της αντί για δαχτυλίδι αρραβώνα. Αυτή η πρωτότυπη και ρομαντική πρόταση γάμου, όμως, στάθηκε η αφορμή να γεννηθεί μια σπάνια συλλογή κοσμημάτων, που σε λίγο καιρό θα έχουμε την τύχη να δούμε από κοντά στο Μουσείο Μπενάκη.

Η έκθεση, που θα εγκαινιαστεί στις 15 Μαΐου, περιλαμβάνει περισσότερα από 200 κοσμήματα, χρυσά και ασπμένια, φιλοτεκνημένα από διάσημους καλλιτέχνες. Βέβαια, η αξία τους δεν μετριέται αποκλειστικά σε καράτια... Ζορζ Μπρακ, Λουίζ Μπουρζουά, Πάμπλο Πικάσο, Μαξ Ερνστ, Ζαν Κοκτό, Κιθ Χέρινγκ, Άνις Καπούρ, Ιβ Κλάιν, Τζεφ Κουνς, Γιόκο Ονο, Τζιόρτζιο ντε Κίρικο, Μαν Ρέι είναι μερικά από τα ονόματα που φιγουράρουν στον κατάλογο. «Οι περισσότεροι επισκέπτες θα εκπλαγούν, γιατί μάλλον δεν γνωρίζουν ότι όλοι αυτοί οι καλλιτέχνες σχεδίαζαν και κοσμήματα», λέει η Ντιάν Βενέ, που έχει αναλάβει την επιμέλεια.

Πρόκειται για «μικροσκοπικά φορητά γλυπτά», που δεν προορίστηκαν ποτέ για μαζική παραγωγή είναι μοναδικά κομμάτια ή κυκλοφορούν σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων. «Αυτά τα έργα τέχνης είναι πολύτιμα όχι μόνο λόγω της σπανιότητάς τους, αλλά κι επειδή έχουν συμβολική αξία. Αποτελούν ξεχωριστό κομμάτι της εργογραφίας και της προσωπικής ζωής των καλλιτεχνών», σημειώνει η Γαλλίδα συλλέκτρια. Συνήθως οι καλλιτέχνες τα έφτιαχναν με σκοπό να τα προσφέρουν δώρο σε κάποιον φίλο ή συγγενή. Στο μυαλό τους είχαν ένα συγκεκριμένο πρόσωπο όταν δημιουργούσαν ένα μενταγιόν, σκουλαρίκια ή οποιοδήποτε άλλο αξεσουάρ.

Ο Πάμπλο Πικάσο, για παράδειγμα, κατασκεύαζε μπιζού για τις ερωμένες του. Το παντατίφ του «Grand Faune» είναι από τα εκθέματα με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Λέγεται επίσης ότι ο Αλμπέρτο Τζιακομέτι σχεδίασε μια σειρά από κουμπιά και μανικετόκουμπα για τη Γαλλίδα σχεδιάστρια υψηλής ραπτικής Ελσα Σκιαπαρέλι. Ήταν μεγάλα, φαρδιά και χάλκινα. Η Σκιαπαρέλι τού τα επέστρεψε.

GEORGES BRAQUE
«Κίρκη», Καρφίτσα,
1962
Χρυσός, διαμάντια
8ο από 8 αντίτυπα

JEAN COCTEAU
«Κυρία»,
μενταγιόν, 1960
Χρυσός,
ρουμπίνια,
διαμάντια
18ο από 50
αντίτυπα

Εκείνος, απότοπος, τα μετέτρεψε σε καρφίτσες και τα δώρισε σε φίλους. Ο Αμερικανός γλύπτης Αλεξάντερ Κάλντερ χάριζε κοσμήματα στις οικοδέσποινες κάθε φορά που τον καλούσαν σε δείπνο. Ο Σολ Λε Βιτ σχεδίασε δύο δαχτυλίδια, ένα για καθεμία από τις κόρες του. Και ούτω καθεξής...

Ιστορίες φιλίας

Πώς, όμως, δημιουργήθηκε αυτή η περίλαμπρη συλλογή της Ντιάν Βενέ; Η πρώην δημοσιογράφος του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης ξεκίνησε από κόμπι, συγκεντρώνοντας τα δώρα του άντρα της. Στη συνέχεια, εμπλούτισε τον προσωπικό της θησαυρό με ανταλλαγές έργων τέχνης από φίλους τους καλλιτέχνες. Ο Σεζάρ, για παράδειγμα, κατασκεύασε για εκείνη ένα μπιζού από συμπιεσμένα οικογενειακά κειμήλιά της. Ο Φρανκ Στέλα της πρόσφερε ένα κολιέ από τιτάνιο, βαμμένο με χρυσή μπογιά· η Ορλάν δημιούργησε μια τέλεια αυτοπροσωπογραφία - μινιατούρα· ο Καντέρ Ατία σχεδίασε μικροσκοπικές χειροπέδες, που «δένουν» δύο δάχτυλα του χεριού της. «Η ιστορία αυτής της συλλογής συμπυκνώνει ιστορίες φιλίας», τονίζει η ίδια.

Αλλά η συλλέκτρια δεν αρκέστηκε μόνο στη γενναιοδωρία των φίλων της. Γεμάτη ενθουσιασμό και πάθος, άρχισε να αναζητεί αυτά τα «μικρά αριστουργήματα» σε πλειστηριασμούς, σε αντικεριά και σε άλλα απίθανα μέρη. «Με το πέ-

ρασμα των χρόνων, τα ίχνη από τα κοσμήματα των περισσότερων καλλιτεχνών έχουν χαθεί. Αισθάνομαι πολλές φορές σαν ντετέκτιβ που κάνει έρευνα, από χώρα σε χώρα».

Και όταν φοράει τα κομμάτια από τη συλλογή της, η Ντιάν Βενέ μοιάζει με τη λαμπερή Κριστλ από τη «Δυναστεία»: Ξανθιά, με αφέλειες, περιγράφει τον εαυτό της σαν ένα κινητό μουσείο τέχνης! «Είναι ένα μουσείο που μπορώ να το κουβαλήσω παντού μαζί μου - τα "εκθέματά" του μπορώ να τα φορέσω στο λαιμό, στα δάχτυλα ή στα χέρια μου», λέει. «Επιλέγω τι θα φορέσω ανάλογα με τις διαθέσεις μου. Μπορεί να βάλω ένα Καπούρ στο λαιμό μου ή ένα Τάκισ στο χέρι μου. Φορώντας τα κοσμήματα, τα προσφέρω σε κοινή θέα. Μου αρέσει να βλέπω τις αντιδράσεις των ανθρώπων». Έχει κάποιες προτιμήσεις; «Νιώθω πάντα πιο άνετα με αυτά που έχει σχεδιάσει ο άντρας μου».

Η έκθεση «Από τον Picasso στον Koons» -που ξεκίνη-

«Αυτά τα κοσμήματα αποτελούν ξεχωριστό κομμάτι της προσωπικής ζωής των καλλιτεχνών. Τα πιο πολλά σχεδιάστηκαν για αγαπημένα τους πρόσωπα.» ΝΤΙΑΝΒΕΝΕ

TAKIS
Περιδέραιο, 1970
Χρυσός, μαγνητικές
χάντρες
Μοναδικό

JEFF KOONS
«Κουνέλι»,
Περιδέραιο, 2005
Λευκόχρυσος
11ο από 50 αντίτυπα
Φιλοτεχνήθηκε για τη
Stella McCartney

FRANK STELLA
Δακτυλίδι, 2010
Χρυσός
Κυκλοφόρησε σε 5
αντίτυπα από την
Gallery Mourmans

KEITH HARING
«Χρυσό μωρό»,
Καρφίτσα, 1989
Χρυσός

ΑΛΕΚΟΣ ΦΑΣΙΑΝΟΣ
«Πουλί», Περιδέραιο,
Χρυσός
Συλλογή Μαρίζας
Φασιανού

ΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ
-ΓΚΙΚΑΣ
«Τα μυστικά γράμματα
II», Περιδέραιο,
Ασήμι
Μοναδικό αντίτυπο
Μουσείο Μπενάκη

MAX ERNST
«Τρίγωνο κεφάλι»,
Καρφίτσα, 1976
Χρυσός
8ο από 8 αντίτυπα

σε το 2008 από τη Γαλλία και τρία χρόνια αργότερα φιλοξενήθηκε στο Μουσείο Τέχνης και Ντιζάιν της Νέας Υόρκης (MAD)- προσφέρει μια διαφορετική ανάγνωση της ιστορίας του κοσμήματος και της τέχνης. Η αργυροχοΐα και η καλλιτεχνική δημιουργία ακολουθούσαν για αιώνες παράλληλους δρόμους. Όμως, μετά τον 16ο αιώνα πήραν διαφορετικές κατευθύνσεις. Ζωγράφοι και γλύπτες άρχισαν τότε να θεωρούνται καλλιτέχνες, ενώ οι χρυσοκόοι, παρά τη δεξιοτεχνία τους, αποκαλούνται απλώς τεχνίτες. Η έκθεση, λοιπόν, εξερευνά τη σχέση μεταξύ τέχνης, ντιζάιν και χειροτεχνίας, σε μια προσπάθεια να γεφυρώσει αυτό το χάσμα.

Η Ντιάν και ο Μπερνάρ Βενέ, τέλος, έχουν ξεχωριστούς δεσμούς με την Ελλάδα. Έχουν δικό τους σπίτι στην Πάρο και διατηρούν φιλίες με αρκετούς συμπατριώτες μας. Η έκθεση στο Μπενάκη, που περιλαμβάνει έργα δανεισμένα και από το εξωτερικό, θα πλαισιωθεί με δημιουργίες των Τάκι, Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Αλέκου Φασιανού, Γιώργου Γυπαράκη και άλλων Ελλήνων καλλιτεχνών. Ας είμαστε ειλικρινείς: οι εκθέσεις με κοσμήματα είναι λίγο πληκτικές. Τούτη εδώ, όμως, φαίνεται πως αποτελεί μια ευχάριστη εξαίρεση... *

Info:

«Από τον Ρίτσο στον Κoons. Κοσμήματα καλλιτεχνών», Μουσείο Μπενάκη (Κουμπόρη 1, Κολωνάκι), 16 Μαΐου - 2 Σεπτεμβρίου, www.benaki.gr

Η έκθεση εξερευνά τη σχέση μεταξύ τέχνης, ντιζάιν και χειροτεχνίας, σε μια προσπάθεια να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσά τους.